

УДК 14:[316.34:354]

О.Г. КУРБАТОВ (кандидат філософських наук, доцент кафедри гуманітарних дисциплін Запорізького класичного університету)

Класичний приватний університет, Запоріжжя

E-mail: kgs-42@mail.ru

ПРОБЛЕМА ВІДПОВІДНОСТІ ПОЛІТИЧНИХ ЕЛІТ СВОЇМ АТРИБУТИВНИМ ХАРАКТЕРИСТИКАМ У КОНТЕКСТІ ФІЛОСОФІЇ ЕПОХИ ВІДРОДЖЕННЯ

У статті дається аналіз осмислення проблеми відповідності політичних еліт своїм атрибутивним характеристикам у філософії епохи Відродження. Під основною атрибутивною характеристикою політичних еліт розуміється їх духовність, тобто керованість у своїх діях не власними інтересами всупереч інтересам інших, а спрямованістю на принесення максимальної користі тим, ким ці еліти керують.

Ключові слова: політичні еліти, атрибутивні характеристики політичних еліт, духовність, філософія епохи Відродження.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями

Ця стаття є другою частиною циклу статей, присвяченого проблемі відповідності політичних еліт своїм атрибутивним характеристикам в історико-філософському контексті. Актуальність дослідження зумовлена питанням: що перешкоджає Україні забезпечити всім своїм громадянам достойне людині життя та зайняти належне їй як великій європейській країні місце у світовій спільноті? Сумний досвід політичного життя нашої країни протягом усього періоду після здобуття нею незалежності породжує інше питання: як реформувати соціально-політичну сферу суспільства таким чином, щоб кращі представники народу України були представлені в її політичній еліті? Головною атрибутивною характеристикою еліт нами вбачається духовність, тобто керованість у своїх діях не власними інтересами всупереч інтересам інших, а об'єктивною логікою буття суцього. На шляху до формування такої еліти існує багато перешкод як суб'єктивного, так і об'єктивного характеру. Проблема, таким чином, полягає в усуненні цих перешкод, що коріняться у суспільному бутті та суспільній свідомості. В історії соціально-філософської думки накопичений величезний досвід осмислення проблеми формування найбільш дієвої політичної еліти. Цей досвід може стати у великій нагоді для осмислення шляхів формування такої еліти в Україні. Усі ці вчення наголошують на необхідності приведення політичних еліт у відповідність до своєї онтологічної сутності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми, на яку спирається автор

Дослідження політичних еліт як соціальних груп, що завдяки певним (у першу чергу психічним) якостям прагнуть до вищої влади у державі і

здобувають її, здійснювалися, зокрема, Р. Міхельсом, Г. Москою, В. Парето, В. Липинським. Але ще задовго до формування категорії «політична еліта» проблема відповідності політичних еліт своїм атрибутивним характеристикам розглядалася авторами різноманітних соціально-політичних учень. У попередній статті цього циклу був здійснений аналіз освітлення проблеми приведення політичних еліт у відповідність до своїх атрибутивних характеристик стародавніми та середньовічними філософами.

Виділення невирішених раніше проблем загального дослідження, котрим присвячується стаття. Проблемна ситуація.

Таким чином, проблемною ситуацією є необхідність аналізу соціально-політичних вчень минулого через призму висвітлення ними проблеми відповідності політичних еліт своїм атрибутивним характеристикам.

Мета статті — аналіз осмислення проблеми відповідності політичних еліт своїм атрибутивним характеристикам в філософії епохи Відродження для визначення основних шляхів, запропонованих названими філософіями для досягнення цієї відповідності.

Цією метою зумовлена постановка таких завдань:

довести, що атрибутивною рисою політичних еліт в усіх даних соціально-філософських ідеях виступає їх духовність; визначити та узагальнити варіанти шляхів досягнення відповідності політичних еліт своїм атрибутивним характеристикам, запропонованих мислителями цього періоду;

визначити, які морально-психологічні чинники у суспільстві сприятимуть реалізації цієї мети згідно даних мислителів.

Обговорення проблеми

Форма розгляду проблеми відповідності політичних еліт своїм атрибутивним характеристикам у найзнаменитішому творі видатного нідерландського гуманіста Еразма Роттердамського (1466/69 – 1536) «Похвала дурості» зумовлена самою формою цього твору — сатиричним викриттям існуючих вад суспільства від імені Дурості. Так, остання гостро критикує государів, які не переймаються необхідністю відповідати атрибутивним характеристикам свого статусу: «Хто взяв у руки кормило правління, той зобов'язаний помишляти лише про суспільні, а ні в якому разі не про приватні свої справи, не відступати ні на вершок від законів, котрих він і автор і виконавець, слідкувати постійно за непідкупністю посадових осіб та суддів... Якщо б, повторюю, государ зважив у розумі своєму все це та багато іншого в тому ж роді, – а він би так і зробив, маючи здоровий глузд, то, гадаю, не було б йому віради ні уві сні, ні в їжі. Але, завдяки моїм дарам, государі покладають усі турботи на богів, а самі живуть у задоволенні та веселощах... Вони впевнені, що чесно виконують свій монарший обов'язок, якщо завзято полюють, розводять породистих жеребців, продають не без користі для себе посади та чини і щодня вигадують нові способи набивати свою казну, віднімаючи в громадян їхнє майно» [1, с. 139-141]. Таке викриття Дезідерієм невідповідності політичних

Курбатов О.Г., 2013

еліт своїй онтологічній сутності не потребує коментарів. Італійського мислителя Нікколо Макіавеллі (1469 — 1527) традиційно і не без підстав вважають ідеологом аморальності, безпринциповості у політиці. Виправдовуючи таку позицію, у своїй знаменитій книзі «Государ» він пише: «Але, маючи намір написати дещо корисне для людей тямущих, я віддав перевагу тому, щоб слідувати правді не уявній, а дійсній – на відміну від тих багатьох, хто зобразив республіки та держави, яких у дійсності ніхто не знав і не бачив. Адже відстань між тим, як люди живуть і як повинні б жити, настільки велика, що той, хто відкидає дійсне заради належного, діє скоріше на шкоду собі, ніж на благо, оскільки, бажаючи сповідувати добро у всіх випадках життя, він неминуче загине, стикаючись з безліччю людей, чуждих добру. З чого випливає, що государ, якщо він хоче зберегти владу, повинен здобути вміння відступати від добра і користуватися цим вмінням дивлячись за надібністю» [2, с. 344-345].

Отже, знаменитий твір Н. Макіавеллі — посібник зі збереження влади будь-якою ціною. Але, як ясно показує мислитель, проблема збереження влади практично не виникає тоді, коли ця влада є легітимною: «Адже в государя, який успадкував владу, менше причин і менше необхідності гнобити підданих, чому вони й платять йому більшою любов'ю, і якщо він не виявляє надмірних вад, що викликають ненависть, то закономірно користується благоприхильністю громадян» [2, с.304]. Зовсім інша справа, коли ця влада захоплена шляхом завоювання або заколоту. Несправедливо здобута влада неминуче тягне за собою несправедливі засоби її втримання. І тому найдієвішим таким засобом може стати лише знищення всього роду скинутого государя, а в разі завоювання республік завойовнику не лишається нічого іншого, як «зруйнувати їх або ж у них оселиться» [2, с.315]. Максимальна жорстокість на початку такого правління стає, на думку Н. Макіавеллі, єдиною запорукою того, що її можна буде позбутися в майбутньому: «Жорстокість застосована добре в тих випадках – якщо дозволене погане називати добрим, – коли її проявляють одразу і з міркувань безпеки, не упираються в ній та за можливістю обертають на благо підданих; і погано застосована в тих випадках, коли спочатку розправи здійснюються рідко, але згодом частішають, а не стають рідше» [2, с.327].

Таким чином, мислитель не вважає жорстокість природним станом управління державою, більше того, політична еліта, що захопила владу, уособлена в Н. Макіавеллі в образі государя, для утримання влади повинна якнайшвидше її позбутися: «Звідси випливає, що той, хто оволодіває державою, повинен передбачити всі образи, щоб покінчити з ними разом, а не відновлювати зі дня на день; тоді люди потрохи заспокоються, і государ зможе, роблячи їм добро, поступово завоювати їх прихильність» [2, с. 327-328].

Як же надалі утримувати цю прихильність? З вихідного посилення Н. Макіавеллі «люди, як правило, погані» випливає, що міцнішою є влада, яка

основана на страху, а не на любові підданих: «...любов погано уживається зі страхом, тому якщо вже доводиться обирати, то надійніше обрати страх... Люди менше остерігаються образити того, хто викликає в них любов, ніж того, хто викликає в них страх, бо любов підтримується вдячністю, якою люди, будучи поганими, можуть знехтувати задля своєї вигоди, тоді як страх підтримується загрозою покарання, якою знехтувати неможливо» [2, с. 349]. Але й тут мислитель застерігає від крайнощів: «Однак государ повинен викликати страх таким чином, щоб, якщо не здобути любові, то хоча б уникнути ненависті, бо цілком можливо викликати страх без ненависті» [2, с. 349]. З цього знов-таки напрошується висновок, що атрибутивними характеристиками політичних еліт Н. Макіавеллі вважає виключно аморальні, негативні якості. Але в іншому місці він пише: «... Якщо государ прийшов до влади за допомогою народу, він повинен старатися утримати його дружбу, що зовсім не важко, бо народ вимагає лише, щоб його не гнобили. Але якщо государя привела до влади знать всупереч народу, то перший його обов'язок – заручитися дружбою народу, що знов-таки неважко зробити, якщо взяти народ під свій захист. Люди ж такі, що, бачачи добро з боку тих, від кого чекали зла, особливо прив'язуються до благочинців, тому народ ще більше стане прихильним до государя, ніж якщо б сам привів його до влади» [2, с. 329-330].

Отже, найкращою запорукою збереження влади даним государем є принесення максимального добра своїм підданим, що викликає прихильність останніх до государя. Про це Н. Макіавеллі повторює неодноразово: «...Государ може не побоюватися змов, якщо користується благоволінням народу, і навпаки, повинен боятися всіх і кожного, якщо народ почуває до нього ворожість та ненависть» [2, с. 355]. «...Найкраща з усіх фортець — не бути ненависним народів: хоч які фортеці не будуй, вони не врятують, якщо ти ненависний народів» [2, с. 364-365]. Виникає питання: що ж тоді робити зі згаданою вже невдячністю людей, яка не гарантує безкінечної прихильності народу до государя при будь-яких благодіяннях останнього? На нашу думку, відповідь Н. Макіавеллі на це питання міститься в такому уривку з «Государя», який водночас можна вважати квінтесенцією розуміння мислителем атрибутивних характеристик політичних еліт: «Але якщо в народі шукає опори государ, який не просить, а наказує, до того ж безстрашний, не падає духом у нещасті, не упускає потрібних приготувань для оборони і вміє розпорядженнями своїми та мужністю вселити бадьорість у тих, хто його оточує, він ніколи не обманеться у народі і впевниться у міцності подібної опори» [2, с. 330]. Отже, класична атрибутивна характеристика правителя – принесення максимальної користі підданим – доповнюється в Н. Макіавеллі силою, мужністю, відвагою, вмінням знайти вихід з будь-якої складної ситуації, харизмою.

Підводячи підсумки сказаному, можна констатувати, що вчення Н.Макіавеллі являє собою опис не атрибутивних характеристик справжнього государя, а тих якостей, задяки котрим цей государ (і, ширше Курбатов О.Г., 2013

кажучи, політична еліта) може необмежено довго утримувати владу. Але перші та другі значною мірою збігаються, адже лише відповідна своїй онтологічній сутності владна еліта може сподіватися на таке довготривале збереження свого статусу. Різниця полягає в тому, що государ, який захопив владу силою, вже цим не може відповідати атрибутивним характеристикам політичної еліти, і тому його усунення є закономірністю об'єктивної логіки буття суцього. І тут специфічні, жорстокі «рецепти» Н. Макіавеллі, як не дивно, покликані допомогти таким государям скоріше привести своє правління до відповідності онтологічній сутності статусу государя, якою, окрім принесення максимальної користі підданам, Н. Макіавеллі вважає наявність якостей сильного харизматичного лідера, що й складає передумову можливості принесення такої користі. Англійський мислитель Томас Мор (1478 — 1535), подібно своєму другові Еразму, викриває у своєму основному творі «Утопія» невідповідність сучасних політичних еліт своїм атрибутивним характеристикам: «...Усі королі більшою частиною охочіше займаються військовими справами..., ніж благими мирними речами; набагато більше піклуються вони про те, як би правдами і неправдами придбати собі нові царства, ніж про те, як достойно управлятися з придбаними» [3, с. 29].

Вустами свого героя Рафаїла Гітлодея Т. Мор констатує безплідність гіпотетичних спроб роз'яснити тогочасним політичним елітам їх справжні обов'язки: «Якщо б я запропонував кому-небудь із королів здраві установлення і спробував вирвати погибельне сім'я зла, хіба вони не вирішили б, що мене потрібно негайно вигнати з держави або піддати осміянню?» [3, с. 42]. «Крім того, якби... я показав королю, що всі ці спроби воювати, котрі задля нього завдадуть збентеження стільком племенам, виснажать його казну, розорять народ і, незважаючи на це, через яку-небудь випадковість виявляться марними, якби я запропонував йому піклуватися про його власне королівство, передане йому у спадок дідами, прикрашати його, наскільки він може, добиватися його найбільшого розквіту, а також любити своїх підданих і бути любимим ними, жити з ними одним життям, керувати ними м'яко і залишити у покої інші держави, якщо та, котра випала йому на долю, більш ніж достатньо велика, - як ти думаєш, мій Море, як стали б вони слухати таку промову?» [3, с. 43]. У таких спробах не допоможе навіть апеляція до того факту, що відповідати атрибутивним характеристикам правителя вигідніше для короля, ніж не відповідати; так, якщо навіть спробувати сказати королю, що «...не тільки його честь, але й безпека полягають більше у багатстві народу, ніж у його власному... Якщо вони вважають, що бідність народу зберігає мир, з самого цього випливає, що вони найглибшим чином помиляються по самій суті справи. Дійсно, де знайдеш ти більше сварок, ніж у жебраків? Хто настійніше прагне до перевороту, ніж ті, кому менше за всіх подобається теперішній уклад життя? У кого, нарешті, менше приборкане поривання привести все у збентеження з надією як-небудь пожитися, як не в того, кому вже нічого більше

втрачати?» [3, с. 45], то це абсолютно нічого не змінить: «Якщо це або подібне викладу я буду людям, дуже схильним до протилежного образу думок, чи не вийде, що я розповідаю байки глухим?» [3, с. 46].

Чому ж навіть інстинкт самозбереження не допомагає політичним елітам звернутися до відповідності своїй онтологічній сутності? На це питання Т. Мор дає просту відповідь: «Скрізь, де є приватна власність, де все виміряють грішми, там навряд чи коли-небудь буде можливим, щоб держава управлялася справедливо або щасливо» [3, с. 48]. Існуючим державам з несправедливим правлінням мислитель протиставляє вигадану державу Утопія, жителі якої завдяки відсутності приватної власності та досягнення достатку «дуже успішно управляють державою за допомогою дуже нечисленних законів, і добродесність там цінується і, при рівності усім всього вистачає» [3, с. 48]. Отже, відповідність політичних еліт своїм атрибутивним характеристикам у першу чергу забезпечується в Утопії загальним високим моральним рівнем усього населення завдяки відсутності у людей багатьох вад, породжених приватною власністю. До того ж відбір «кращих серед кращих» полегшується невеликою кількістю населення острова, де фактично усі знають один одного: «Кожні тридцять хазяйств щорічно обирають собі посадову особу, яку на своїй попередній мові називають вони сифогрантом, а на теперішній — філархом. Над десятьма сифогрантами з їх хазяйствами стоїть людина, яка колись називалася транібор, а нині — протофіларх» [3, с. 56].

Усім цим забезпечується об'єктивність критеріїв, за якими заміщується і найвища посада у державі: «Саме сифогранти, яких двісті, поклявшись, що вони оберуть того, кого визнають найбільш придатним, таємним голосуванням визначають правителя, саме собою — одного з тих чотирьох, яких їм назвав народ» [3, с. 56]. Інший утопіст, італієць Томмазо Кампанелла (1568 - 1639), зображуючи у своїй книзі «Місто Сонця» одноіменну ідеальну державу, утверджує повну відповідність політичної еліти цієї держави своїй головній атрибутивній характеристиці — духовності та тій підставі, що, на відміну від Утопії Т. Мора, у Державі Сонця суміщені світська та духовна влада: «Верховний правитель у них — священник, який іменується на їх мові "Сонце", на нашій же ми називали б його Метафізиком. Він є главою усіх і в світському і в духовному, і по всіх питаннях і суперечкам він виносить остаточне рішення. При ньому перебувають три співправителі: Пон, Сін і Мор, або по-нашому: Міць, Мудрість і Любов» [4, с. 39].

Чим же забезпечуються високі духовні якості цієї влади? На це питання Т. Кампанелла дає таку саму відповідь, як і Т. Мор: відміна приватної власності, причому він іде далі, ніж його англійський попередник, утверджуючи, вслід за Платоном, необхідність відсутності сім'ї: «Вони стверджують, що власність утворюється в нас і підтримується тим, що ми маємо кожен своє окреме житло і власних дружин та дітей. Звідси виникає себелюбство, бо адже, щоб домогтися для свого сина багатства та почесного становища і залишити його спадкоємцем значного статку, кожен із нас або починає грабувати державу, якщо він нічого не боїться, будучи багатим і

знатним, або ж стає скнарою, зрадником та лицеміром, коли бракує йому могутності, статку і знатності. Але коли ми звільнимся від себелюбства, у нас залишиться тільки любов до общини» [4, с. 45]. За таких умов, вважає утопіст, загальний моральний рівень населення значно підвищується, і тому кожна моральна чеснота може бути об'єктивована у вигляді відповідної державної посади: «У них стільки ж посадових осіб, скільки ми налічуємо чеснот: є посада, що зветься Великодушність, є така, що іменується Мужність, потім Цнотливість, Щедрість, Правосуддя — кримінальне і цивільне, Завзяття, Правдолюбство, Доброчинність, Люб'язність, Веселість, Бодьорість, Здержливість і т. д. На кожному з подібних посад обираються ті, кого ще з дитинства визнають у школах найбільш придатним для її посідання» [4, с. 47-48]. Також, як і в «Утопії» Т. Мора, об'єктивність відбору еліт полегшується невеликою кількістю жителів Міста Сонця, де, знов-таки, всі знають один одного: «І ніхто не виступає сам в якості пошукача, як це зазвичай прийнято, а пропонується на Раді посадовими особами, де кожен на основі своїх відомостей висловлюється за або проти обрання певної особи» [4, с. 50].

Фактично система влади міста являє собою постійно діючий плебісцит: «На кожний новий та повний місяць збирається Рада після здійснення богослужіння. У ній присутні всі від двадцяти років і старше, і всім пропонується поодиноці висловитися про те, які є в державі недоліки, які посадові особи виконують свої обов'язки добре, які – погано» [4, с. 95]. Тринадцять найвищих посадових осіб збираються кожного восьмого дня, з ними також збираються «десятники, півсотники та сотники для обговорення державних справ і обрання посадових осіб, які на Великій Раді тільки намічаються заздалегідь» [4, с. 95-96]; четверо головних правителів збираються щодня. Незважаючи на цілеспрямований відбір «зверху» кандидатур на всі відповідальні посади за особистісними якостями з дитинства та навіть за індивідуальним гороскопом з народження, Т. Кампанелла підкреслює: «Посадові особи змінюються за волею народу» [4, с.96]. Не торкається це лише чотирьох вищих, в яких у найбільшій мірі втілені атрибутивні характеристики політичних еліт. Вони «незмінювані, якщо тільки самі на нараді між собою не передадуть свого достоїнства іншому, кого зі впевненістю вважають наймудрішим, найрозумнішим і найбездоганнішим. Вони дійсно настільки розумні і чесні, що охоче уступають мудрішому і самі в нього повчаються, але така передача влади трапляється рідко» [4, с. 96]. Незважаючи на безсумнівну наявність високих чеснот у політичних еліт, виведених у творах Т. Мора та Т. Кампанелли, такі еліти не можна вважати повністю відповідними своїм атрибутивним характеристикам, онтологічній сутності еліт, якою виступає, як уже зазначалося, принесення максимальної користі тим, ким ці еліти керують. Адже особисте благо в таких суспільних моделях підпорядковане загальному благу суспільства, первинним осередком якого виступає у Т. Мора сім'я, побудована за змішаною професійно-родовою ознакою, а в Т.

Кампанелли - «загін», члени якого скрізь ходять строем. За таких умов особисті інтереси зазнають помітного утиску з боку інтересів суспільних, особливо у «Місті Сонця», де такий утиск спрямований безпосередньо на особисте життя людини, на її почуття. Для того, щоб кожен громадянин відчував себе щасливим за такого суспільного ладу, потрібний специфічний тип особистості, всі пізніші спроби виховати який закінчилися провалом. Все це дає підставу вважати, що подібні суспільні ідеали є продовженням традицій Платона по знеособленню конкретної людини, а всі спроби реалізувати такі ідеали на практиці можуть породити лише тоталітарне суспільство.

Висновки

У результаті аналізу осмислення проблеми відповідності політичних еліт своїм атрибутивним характеристикам у філософії епохи Відродження можна констатувати: атрибутивною рисою політичних еліт в усіх проаналізованих соціально-філософських ідеях філософів Відродження визнається їх спрямованість на використання влади не у власних егоїстичних цілях, а в цілях принесення максимальної користі тим, ким ці еліти керують, що можна охарактеризувати як духовність цих еліт; згідно Н. Макіавеллі, для досягнення цих цілей треба бути жорстким харизматичним лідером; що стосується шляхів досягнення відповідності політичних еліт своїм атрибутивним характеристикам на рівні суспільства, то Еразмом Роттердамським такі шляхи не називаються, оскільки, за його розумінням, для того, щоб позбутися будь-яких недоліків, достатньо позбутися дурості; для Н. Макіавеллі головним виступає фактор доцільності та самозбереження, і тому він також не бачить проблеми в тому, щоб легітимна влада споконвічно мала такі якості, які допомагають їй користуватися прихильністю підданих; що стосується утопістів, то, зокрема, Т. Мор не вірить у можливість набуття існуючими правителями онтологічних властивостей справжньої еліти через надмірну зажерливість цих правителів, і тому й він, і Т. Кампанелла єдиним шляхом позбутися такої зажерливості бачать відміну приватної власності, що означає докорінну зміну суспільного ладу; на морально-психологічному рівні лише Н. Макіавеллі вважає людську природу незмінною, і тому вчить государів, як досягати найбільшої відповідності своєму призначенню в межах цієї природи (і своєї, і підданих); Еразм Роттердамський виступає за загальне позбуття «дурості» усіма верствами населення, що означає підвищення морального рівня суспільства; найбільші зміни в людській природі передбачають утопії Т. Мора і Т. Кампанелли, оскільки, відміна приватної власності має виховати зовсім нову людину, в якій високі моральні якості поєднуюватимуться з колективізмом, що й складе, на їх думку, умови для максимальної відповідності правителів такої держави своїй онтологічній сутності.

Перспективи подальших досліджень:

осмислення філософської спадщини, котра стосується проблеми відповідності політичних еліт своїм атрибутивним характеристикам, у мислителів інших епох; вироблення на основі цього осмислення суспільно-

правових механізмів, які забезпечили б в умовах сучасної України прихід до влади людей, що відповідають атрибутивним характеристикам політичної еліти.

Список використаної літератури

1. Эразм Роттердамский. Похвала глупости / Эразм Роттердамский: пер. с лат. – Калининград: Кн. изд-во, 1995. – 214 с.
2. Макиавелли Н. Избранные произведения / Н. Макиавелли: пер с ит. – М.: Художественная литература, 1982. – 503 с.
3. Мор Т. Утопия. Эпиграммы. История Ричарда III / Т. Мор; пер. с лат. - М.: Научно-издательский центр «Ладомир», «Наука», 1998. – 463 с.
4. Кампанелла. Город Солнца / Кампанелла; пер. с лат. – М.: Изд АН СССР, 1954. – 228 с.

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. Desiderius Erasmus. The Praise of Folly / Desiderius Erasmus; transl. from Lat. – Kaliningrad: Book Publishing House, 1995. – 214 p.
2. Machiavelli N. Selected Works / N. Machiavelli; transl. from It. – Moscow: Khudozhestvennaya literatura, 1982. – 503 p.
3. More T. Utopia. Epigrams. History of King Richard III / T. More; transl. from Lat. - Moscow: Lodomir, Nauka, 1998. – 463 p.
4. Campanella. The City of the Sun / Campanella; transl. from Lat. – Moscow: Academy of Sciences of the USSR, 1954. – 228 p.

А.Г. КУРБАТОВ

Классический частный университет, Запорожье

E-mail: kgs-42@mail.ru

ПРОБЛЕМА СООТВЕТСТВИЯ ПОЛИТИЧЕСКИХ ЭЛИТ СВОИМ АТРИБУТИВНЫМ ХАРАКТЕРИСТИКАМ В КОНТЕКСТЕ ФИЛОСОФИИ ЭПОХИ ВОЗРОЖДЕНИЯ

В статье дается анализ осмысления проблемы соответствия политических элит своим атрибутивным характеристикам в философии эпохи Возрождения. Под основной атрибутивной характеристикой политических элит понимается их духовность, то есть руководимость в своих действиях не собственными интересами вопреки интересам других, а направленностью на принесение максимальной пользы тем, кем эти элиты управляют.

Ключевые слова: политические элиты, атрибутивные характеристики политических элит, духовность, философия эпохи Возрождения.

A. KURBATOV

Classic private university, Zaporizhzhia

THE PROBLEM OF POLITICAL ELITES' CORRESPONDENCE WITH THEIR ATTRIBUTIVE FEATURES IN CONTEXT OF RENAISSANCE PHILOSOPHY

This article analyses how the problem of political elites' correspondence with their attributive features in Renaissance philosophy is conceived. The key attributive feature of political elites means their spirituality, i.e. being guided in their actions by aiming at maximum benefit to those who they guide rather than by putting self-interest ahead of the interests of others.

Keywords: political elites, political elites' attributive features, spirituality, Renaissance philosophy.

Стаття надійшла до редколегії 21. 01.13

Прийнята до друку 26.01.13